Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γι ἢ ἐκ τοῦ ἀμαρτ. μεταβατικοῦ τύπ. *ἀιγεωργιάτης* διὰ τῆς ἐκπτώσεως τοῦ ἀσθενοῦς ἡμιφ. ι. Πβ. *ἀγιγεωργίτης*.

1) Ἀμνὸς ἐκ τῶν προτέρων ὡρισμένος νὰ σφαγῇ τὴν 23ην Ἀπριλίου, ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Τούτου ἐξετάζουν ἐπιμελῶς τὸ ὀστοῦν τῆς δεξιᾶς ὠμοπλάτης καὶ διὰ τῆς διαφανείας ἢ μὴ τῶν γραμμῶν καὶ τῶν κηλίδων καὶ τοῦ χρώματος αὐτῶν προλέγουν τὸ μέλλον Πελοπν. Συνών. *ἀγιγεωργίτης* **1**. **2)** Ὁ μὴν Ἀπρίλιος (διότι ὁ κατ' αὐτὸν ἑορταζόμενος ἐπισημότατος ἅγιος εἶναι ὁ ἅγιος Γεώργιος) Μακεδ. (Δαρνακ.) Συνών. *ἅγι-Γεώργις* **1 β**, *ἀγιγεωργίτης* **3**.

ἅγι-Γεώργις ὁ, Καππ.(Σινασσ.) *ἅι-Γεώργις* σύνηθ. *ἅις-Γεώργις* πολλαχ. *ἅις-Γεώρκις* Κύπρ. *ἁγὶ-Γεώρις* Πόντ. (Κερασ.) *ἅι-Γεώρις* Καππ. (Ἀνακ.) *ἅι-Γεώρκις* Κύπρ. *ἅι-Γεώρῆς* Σάμ. κ.ἀ. *ἅις-Γεώρ᾽ς* Θρᾴκ.(Σουφλ.) *ἁ-Γεώργις* Πελοπν. (Βασαρ. Μεσσ.) *ἁ-Γεώρῆς* Ἤπ. (Ζαγόρ. κ.ἀ.) Θρᾴκ. (Ἀδριανούπ. κ.ἀ.) *ἁ-Γεώρις* Καππ. (Σινασσ. κ. ἀ.) Πόντ. (Ὄφ.) *ἁ-Γεώρτς* Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) *ἁ-Γέρις* Πόντ. (Κερασ.) *ἁ-Γέρτς* Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) *Ἁέρις* Πόντ. (Ὄφ.) *Ἁέρτς* Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) *Ἁῶρτς* Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. *ἅγιος* καὶ τοῦ ὀν. *Γεώργις*.

1) Ὁ ἅγιος Γεώργιος ὁ μεγαλομάρτυς ἑορταζόμενος τὴν 23ην Ἀπριλίου κοιν. καὶ Καππ. (Ἀνακ. Σινασσ. κ.ἀ.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὄφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ἀ.): *Ἕνα παλληκάρι ἴσιαμ᾽ ἐκεῖ ἀπάνω, ὅμορφο σὰν τὸν ἁ-Γεώργι* (ὡς δηλ. εἰκονίζεται οὗτος εὐσταλὴς καὶ ὡραῖος ἔφηβος) Βασαρ. *Ἐπήγαμε᾽ς σὸν ἁ-Γεώρ᾽* (εἰς τὴν ἑορτὴν ἢ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Γεωργίου) Ὄφ. *Ἁ-Γεώρις νὰ βοηθᾷ σε!* (εὐχὴ) Ὄφ. *Νὰ μὴ μ᾽ εὕρῃ τ᾽ ἁ-Γεωργιοῦ!* (ἀρὰ) Βασαρ. *Τ᾽ ἅι-Γεωργιοῦ τὸ λουλουδάκι* (τὸ φυτὸν χαμαίμηλον τὸ κοινὸν ⟨matricaria chamomilla⟩ τῆς τάξεως τῶν συνθέτων ⟨compositae⟩ ἀνθοῦν κατ' Ἀπρίλιον καὶ συλλεγόμενον ὡς φαρμακευτικὸν βότανον περὶ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Συνών. *χαμόμηλο*) Αἴγιν. *Ἁέρι μ᾽, πρόφτα!* (ἅγιε Γεώργιέ μου, πρόφτασε! Ἐπίκλησις ἐν ὥρᾳ κινδύνου) Τραπ. Χαλδ. *Ἅις-Γεώρκις τοῦ θέρου* (χαρακτηρίζεται οὕτως ὁ ἅγιος ὄχι μόνον διὰ τὴν προσέγγισιν τοῦ θερισμοῦ, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἀπὸ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς κατωτ. ἐν **2** φρ.) Κύπρ. *Δὲν εἶναι κάθε μέρα τ᾽ ἁ-Γεωργιοῦ* (δὲν παρουσιάζεται δὶς ἡ αὐτὴ εὐνοϊκὴ περίστασις. Ἐκ τοῦ ἐθίμου τῶν βοσκῶν νὰ δίδουν δωρεὰν γάλα μόνον τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Ἡ φρ. εἶναι καὶ ἐπίπληξις γενικῶς τοῦ ἀξιοῦντος ἐπανάληψιν τῶν ἅπαξ τελεσθέντων. Πβ. *ἅγι-Βασίλεις* **1**, *ἅγι-Γιάννης* **1**) Πελοπν. (Ἀρκαδ. Δημητσάν.) (Συνών. φρ. *δὲν εἶναι κάθε μέρα Λαμπρὴ*) || Παροιμ. *Ἅι-Γεώργι, βούηθα μου! — Σεὶ κ᾽ ἐσὺ τὰ πόδια σου* (ὅτι σὺν τῇ ἐπικλήσει τοῦ θείου πρέπει νὰ ἐνεργῶμεν καὶ ἡμεῖς. Πβ. ἀρχ. «σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κίνει») Κρήτ.

Ἀπὸ τ᾽ ἁ-Γεωργιοῦ καὶ πέρα | δῶσ᾽ τοῦ φουσταγιοῦ σου ἀέρα

(ὅτι ἀπὸ τῆς 23ης Ἀπριλίου καὶ ἑξῆς δυνάμεθα νὰ ἐνδυώμεθα μὲ ἐνδύματα ἐλαφρότερα) Μεσσ. *Ἁγὶ-Γεώρις ὅσον κι ἂν χάβουται, καμπόσους ἅγιους χρειάζει* (ὅσον καὶ ἂν χαθῇ ὁ ἅγιος Γεώργιος, ἀξίζει ὅσον πολλοὶ ἅγιοι, ἤτοι ἡ παρακμὴ τοῦ μεγάλου εἶναι ἀνωτέρα τῆς ἀκμῆς πολλῶν μικρῶν) Κερασ. *Κᾶτ᾽ ἐποίκα τ᾽ ἁ-Γεωργί᾽ κ᾽ ἔρθεν ἀπέμπρᾶ μ᾽* (κάτι ἔκαμα τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου καὶ ἦλθεν ἐμπρός μου, ἤτοι κάποιαν ἐργασίαν ἔκαμα καὶ τιμωροῦμαι διὰ τὸ ἁμάρτημά μου. Ἡ παροιμ. λέγεται σκωπτικῶς ἐπὶ προσώπου, τοῦ ὁποίου ἡ παρουσία εἶναι εἰς ἡμᾶς εἰς ἄκρον δυσάρεστος) Χαλδ. Ἡ λ. ὡς τοπων. κοιν. **β)** Ὁ μὴν Ἀπρίλιος (κληθεὶς οὕτω, διότι ὁ κατ' αὐτὸν ἑορταζόμενος ἐπισημότατος ἅγιος εἶναι ὁ ἅγιος Γεώργιος) Θρᾴκ. (Ἀδριανούπ.) Προπ. (Τρίγλ.) Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἀγιγεωργιάτης* **2**. **γ)** Πληθ. *ἅι-Γεώργιδες*, παιδιά, καθ' ἣν ἐπὶ ἀβακίου ἢ χάρτου γράφονται μηδενικὰ κατὰ παραλλήλους τρεῖς τριάδας ἢ τέσσαρας τετράδας καὶ οὕτω καθεξῆς καὶ κατόπιν οἱ παῖκται ἀρχίζουν νὰ ἑνώνουν ταῦτα ἄγοντες γραμμὰς ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο οἱονδήποτε οἱασδήποτε σειρᾶς προσπαθοῦντες ὅπως μέχρι τέλους αἱ ἀγόμεναι γραμμαὶ μὴ ἐγγίσουν τὰ ἄλλα μηδενικὰ καὶ μὴ τάμουν ἄλλην γραμμήν. Ἡττημένος θεωρεῖται ὁ παίκτης, ὅστις ἐν τῇ προόδῳ τῶν ἑνωτικῶν γραμμῶν ἀποκλείεται ὑπὸ ἄλλης γραμμῆς (ἐπειδὴ τὰ μηδενικὰ καλοῦνται *κάστρα*, ἐν Κεφαλληνίᾳ δὲ τὸ περιφημότατον μεταξὺ τῶν πολλῶν φρουρίων εἶναι τὸ *κάστρο Ἅις-Γεώργις*, ἐντεῦθεν ὠνομάσθησαν καὶ *ἅι-Γεώργιδες*, οὕτω δὲ καὶ ὅλη ἡ παιδιά. Πβ. Σλάμπρον ἐν Ν. Ἑλληνομν. 4 ⟨1907⟩ 115) Κεφαλλ. Συνών. *κάστρα, καστροπαρσιά, μηδενικά, μπάγκοι, τζίφος*. **2)** Ὁ ἅγιος Γεώργιος ὁ ἐν Λύδδῃ ἑορταζόμενος τὴν 3ην Νοεμβρίου Καππ. (Ἀνακ. Σινασσ.) Κύπρ. Πόντ.(Κερασ. Ὄφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ἀ.): *Ὁ ἅις-Γεώρκις τοῦ σπόρου* (ὠνομάσθη οὕτω ὁ ἅγιος, διότι συνήθως κατὰ Νοέμβριον σπείρουν) Κύπρ. **β)** Ὁ μὴν Νοέμβριος (διὰ τὴν κατ' αὐτὸν τελουμένην ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ ἐν Λύδδῃ) Καππ. (Ἀνακ. Σινασσ. κ. ἀ.) Συνών. *ἀγιγεωργίτης* **4**. **3)** Ὁ ἅγιος Γεώργιος ὁ νεομάρτυς Ἤπ. (Ἰωάνν.)

ἀγιγεωργίτης ὁ, Πόντ. (Κερασ.) κ. ἀ. *ἀγιγεωργίτες* Πόντ. (Κερασ.) *ἀγιγεωργίτας* Πόντ. (Κερασ.) *ἀιγεωργίτης* Ἀθῆν. Πελοπν. (Ἄργ. Βασαρ. Καλάβρυτ. Μαζαίικ. κ. ἀ.) Πόντ. (Σινώπ.) κ. ἀ. *ἀγεωργίτης* Πελοπν. (Ἀρκαδ. Δημητσάν. Καλάβρυτ. Λακεδ. κ.ἀ.) *Ἀεργίτες* Πόντ. (Ὄφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) *Ἀεργίτας* Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) *ἀγιουγεουργίτ᾽ς* Μακεδ. (Πάγγ.)

Ἐκ τοῦ ὀν. *ἅγι-Γεώργις*. Ὁ τύπ. *ἀγεωργίτης* ἢ ἐκ τοῦ *ἀγιγεωργίτης* ἀποβληθείσης κατ' ἀνομ. τῆς συλλαβῆς *γι* ἢ ἐκ τοῦ *ἀιγεωργίτης* ἀποβληθέντος τοῦ ἀσθενοῦς ἡμιφ. ι. Πβ. *ἀγιγεωργιάτης*.

1) Ἀμνὸς ὡρισμένος ἐκ τῶν προτέρων νὰ σφαγῇ τὴν 23ην Ἀπριλίου, ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, τοῦ ὁποίου ἐξετάζεται ἐπιμελῶς τὸ ἀπογεγυμνωμένον ὀστοῦν τῆς δεξιᾶς ὠμοπλάτης ὡς προσημαῖνον διὰ τοῦ χρώματος καὶ τῆς διαφανείας ἢ μὴ τῶν κηλίδων καὶ γραμμῶν τὸ μέλλον Πελοπν. (Ἀρκαδ. Δημητσάν. Καλάβρυτ. Λακεδ. Μαζαίικ. κ. ἀ.): Ἄσμ.

Νὰ παίρνουνε τριαντάφυλλα, τοῦ Μάι τὰ λουλούδια,
νὰ τρῶν καρύδια, μύγδαλα, μεζὲ ἀπὸ ἀγεωργίτη

Λακεδ. Συνών. *ἀγιγεωργιάτης* **1**. **2)** Ἄσμά τι δημῶδες ᾀδόμενον κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου Πελοπν. (Δημητσάν.) **3)** Ὁ μὴν Ἀπρίλιος (διὰ τὴν μεγάλην ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου τὴν τελουμένην κατὰ τὴν 23ην ἡμέραν αὐτοῦ) Ἀθῆν. Μακεδ. (Πάγγ.) Πελοπν. (Ἄργ. Βασαρ. κ. ἀ.): *Τὸ χειμαδειὸ ἀρχινάει ἀπὸ τὸν Ἁιδημητρίτη ὡς τὸν Ἁιγεωργίτη* Βασαρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἀγιγεωργιάτης* **2**. **4)** Ὁ μὴν Νοέμβριος (διὰ τὴν κατὰ τὴν 3ην ἡμέραν αὐτοῦ τελουμένην ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ ἐν Λύδδῃ) Πόντ. (Κερασ. Ὄφ. Σάντ. Σινώπ. Τραπ. Χαλδ. κ.ἀ.): *Σ᾽ σὴν ἔμπαν τ᾽ Ἀεργίτα* (ἀρχο-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ